

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 11. marca 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 30.

Pred občnimi zbori.

Stojimo pred letnimi občnimi zbori gremijev. Zdi se nam potrebno, da ponovno opozorimo gremijalna načelstva na nujno potrebo, da se na občnih zbora posveti posebna pozornost stanovskemu tisku ter okrepi interes za »Trgovski list«. Vprašanje razširjenja »Trgovskega lista« bi moralo tvoriti posebno točko dnevnega reda vsakega občnega zbora. Ne moremo namreč utajiti prepričanja, da bi se pri količiki boljši volji dalo v tem oziru doseči najugodnejše uspehe.

Govoriti o važnosti in nalogah stanovskega glasila se nam zdi danes odveč. Kdor pazno zasleduje našo borbo, mora priznati, da niso bila naša prizadevanja zaman, da smo v svojem delovanju za interese slovenskega gospodarstva dosegli v marsikaterem oziru zadovoljive uspehe. Toda uspehi bi mogli biti še znatnejši in popolnejši, ako bi imel list večjo zaslombo baš v onih krogih, o katerih bi bilo pričakovati, da bodo list po svojih najboljših močeh moralno in gmotno podpirali.

Z doslednim in brezobzirnim izvajanjem svojega smotrenega gospodarskega programa si je znal naš list pridobiti prijatelje in zveste naročnike tudi v izventgovskih krogih. Tako smemo s ponosom trditi, da so v Sloveniji le redki odvetniki, ki ne bi bili naročniki našega lista. Mar so ti

naročeni na list samo zato, da ga gmotno podpirajo? Ako ima odvetnik interes na tem, da čita naš list, bi bilo pač pričakovati, da bo imel najmanj toliko interesa tudi trgovci!

Iz nekaterih odgovorov, ki smo jih dobili na pozive za naročbo, smo se morali žal prepričati, da so posamezni trgovci na deželi o listu slabo informirani in da mnogi lista niti ne poznajo. Radi tega smatramo za neobhodno potrebno prositi vsa gremijalna načelstva, da podvzamejo najintenzivnejšo akcijo za razširjenje »Trgovskega lista«. Občni zbor nudi za to najugodnejšo priliko, katere bi se nikakor ne smelo opustiti. Pritožbe posameznikov proti davkom in drugim dajatvam, protesti proti najrazličnejšim težkočam in šikanam, bodo ostali glasovi upajočega v puščavi. Potrebno je, da svoje zahteve uveljavimo potem močnega glasila. Le tako smemo računati, da se nas bo slišalo in upoštevalo. Kdor ni v naših vrstah, kdor ni naročnik »Trgovskega lista«, ne kaže niti najmanjšega interesa za to, da se položaj olajša, bremena omili. Zato bi moral vsakdo, ako se še ne zaveda potrebe, da v informativnem oziru redno čita list, ki mu prinaša toliko koristi, naročiti in podpirati »Trgovski list« že samo radi tega, da kroji glas skupnega zaščitnika in branitelja stanovskih interesov!

Carinska politika.

(Poročilo sekretarja dr. Cvetka Gregoriča na zboru Centrale industrijskih korporacij v Beogradu.)

Če se na kratko ozremo na najmarkantnejše momente na polju carinske politike od zadnjega centralnega zborovanja (21. junija 1925.) do danes, moramo omeniti naslednje dogodke:

1. Sklenjena je pogodba z Avstrijo, koje tarifni del je uveljavljen od obeh strani 16. septembra 1925.

2. S 17. avgustom 1925 uvedene so uvozne carine za slanino in salo, mast, moko in drva. S tem je samo deloma ustrezno zahtevam industrije, ker znašajo uvedene postavke samo 50% avtonomnih minimalnih, odnosno pogodbjenih postavk.

3. Večkrat (16. julija, 17. avgusta in

meseca decembra) so bile revidirane izvozne carine; znižana je izvozna carina za zaklano perutnino, zvišana je izvozna carina za ovčje in kozje kože; ukinjena je med drugimi izvozna carina na zaklane svinje, na sveže in soljeno meso, na hrastove železniške prage, na letve in trame, na hrastov okrogli les od 20 do 30 cm srednjega prereza, s čemer je ustrezno ponovnim zahtevam industrije, na drugi strani pa so ukinjene, odnosno znižane nekatere uvozne carine proti interesom industrije, na primer na pšenico, na govedo in svinje v živem stanju, goveje in telečje kože, neobdelan stavljeni les, ovčjo volno.

4. Izvršen je pretres nove carinske tarife v sekciji finančnega odbora Narodne skupščine.

Na zadnjem zborovanju centrale, ki se je vršilo dan po uveljavljenju nove carinske tarife, si še nismo mogli ustvariti sodbe o njenem učinku, vendar smo se takoj vprašali, bodo li nove postavke na finalne produkte zadostne z ozirom na plačilo carine na surovine in polsurovine, katerih nimamo doma, zlasti v primeru, če bi se avtonomne postavke znižale s trgovskimi pogodbami.

Centralni zbor je v svoji resoluciji prosil kraljevsko vlado, da se pri predmetih, katere proizvaja industrija doma v zadostni meri za kritje domače potrebe ne bi dajala nikakih koncesij, s katerimi bi se okrnila zaščita domače proizvodnje; če bi se ob sklepanju trgovskih pogodb s tujimi državami znižale carinske postavke na finalne produkte, smo prosili, da se istočasno sorazmerno znižajo tudi postavke na odgovarjajoče polfabrikate, oziroma surovine.

Odtlej so avtonomne carinske postavke razen z pogodbo z Italijo znižane tudi s pogodbo z Avstrijo, tako da je že doslej znižan prav znaten del naših avtonomnih carinskih tarif, a v glavnem samo carina na gotove produkte, dočim so carine na surovine in

druga produkcijska sredstva ostale neizpremenjene.

Iz bogatega materiala, ki so ga stavili centrali na razpolago njeni člani, smo mogli ugotoviti, da so po današnjem stanju dani za nekatere stroke industrije razvojni pogoji, dočim se drugi pritožujejo, da jim novo stanje ne nudi dovoljne zaščite, a nekateri celo trdijo, da jim je zaščita, koju jim je dajala stara carinska tarifa, znižana pod nivo, ki je potreben za uspešno borbo s tujo konkurenco.

V nepovoljnem položaju se nahajajo, na primer bombažne predilnice, industrija čokolade in bonbonov, mila, olja, parafinskih sveč, kisovne kisline, konfekcije, nekatere stroke industrije železnih izdelkov, industrija papirja in lepenke, rudarska industrija, lesna industrija in razne druge eksportne industrije.

V glavnem se zahteva, da se zniža, odnosno ukine uvozna carina na surovine, polfabrikate in druga produkcijska sredstva, ki jih ni v državi, a se jih je moglo preje brez carine uvažati.

Zahteva se nova tekstacija splošnih pripomb k XV. delu tarife in sicer točke 4, 5 in 6.

Pokazuje se potreba znižanja davka na poslovni promet in revizije zakona o ilakarini (kaldrmini) odnosno oprestitve od takse kaldrmine v gotovih primerih.

Ze sam porast dinarja je znatno zmanjšal, v mnogih primerih celo absorbiral efekt novih carin, ker se žal produkcijski stroški domače proizvodnje niti doslej niso zmanjšali v razmerju s porastom dinarja, niti ni mnogo izgleda, da bi se to v doglednem času zgodilo.

Na drugi strani otežuje, odnosno onemogočuje porast dinarja izvoz.

Iz teh razlogov se tem težje občuti nova obremenitev vsled carin na razne surovine in polfabrikate kakor tudi na razna produkcijska sredstva, katera se morajo uvažati, ker jih v naši državi ni.

(Konec sledi.)

42

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

I. Računski zaključek, odpisi.

Določbe zakona so mršave; dasi je računski zaključek, zlasti bilanca, pri delniški družbi še neprimerno važnejša nego sicer, nima naš zakon za ta del nikakoršnih posebnih določb, kakor jih imajo moderni akcijski zakoni in tudi naš zakon o družbah z om. zav. Trg. zakonik (čl. 209. št. 6.) določa samo, da mora statut vsebovati načela, po katerih naj se sestavlja bilanca in izračunava dobiček. Tudi regulativ (§§ 49., 50.) ni mogel dati mnogo novega, ker ni zakon, obratno, ravno zaradi zakona je n. pr. moral obdržati določbo, da se mora vrednost aktiv in pasiv oceniti po trenutku, ko se bilanca dela — ta se mora včasih sestavljati precej dolgo — in ne po trenutku, za kateri se bilanca dela (konec poslovnega leta). Dalje zahteva regulativ, da se računski zaključek dela s skrbnostjo rednega trgovca, da se pri predmetih, ki se obrabljajo ali se jim po njihovi kakovosti sicer manjša vrednost, po stvarnih vidikih vrše odpisi od knjižne vrednosti; način odpisovanja naj bo v statutu urejen, če treba tudi ključ za odpisovanja.

Naši statuti se formalno drže regulati-

va, individualizirajo pa po mojem vtisu premalo, dasi ne more biti dvoma, da je ravno tu polje za individualizacijo široko, saj je vsako podjetje individuum zase. Preveč podrobnih predpisov se treba tudi tu ogibati: lahko se pokaže potreba izprememb, pravila izpreminjati pa je čisto precej nerodna stvar. Ravno zato, ker tu še bolj treba individualizacije nego sicer, pa je tudi težko govoriti o splošnih smernicah; novi zakon bo v tem pogledu moral biti prav previden in si bo moral za svoje določbe preskrbeti mnenja strokovnjakov iz prakse. Tu naj omenim le par podrobnosti.

a) Poslovno leto. Zakon in regulativ ne določata za ta del naravnost ničesar, posredno pa je iz njih razvidno, da mora biti poslovno leto res eno leto, t. j. rok 365 sledečih si dni, torej ne daljše in ne krajše nego je eno leto v navedenem smislu. Ni treba, da je koledarsko leto, začne se lahko s katerikoli dnem. Zdi se nepotrebno, to poudarjati, vendar pa sem opazil osnutke statotov, po katerih bi bilo vsaj prvo poslovno leto daljše nego 365 dni. Rečeno je namreč včasih, da naj prvo poslovno leto teče z registracijo — kar je pač edini mogoči začetek —, traja naj pa do konca prihodnjega koledarskega leta. Ako bi se bila registracija izvršila n. pr. 1. avgusta 1923, bi se bilo prvo poslovno leto končalo 31. decembra 1924 in bi bilo trajalo 17 mesecev. To ne bi bilo dovoljeno. Drugi statuti imajo pravilnejšo določbo, da traja prva poslovna doba — celo leto to ni — od registracije

do konca istega leta, naprej so poslovna leta enaka koledarskim.

b) Odpisi. Predmetom, ki se obrabljajo, je mogoče v bilanci vrednost določiti na dva načina. Ali se med aktivna zapiše prava vrednost po trenutku, ko se dela bilanca, potem so pač aktivna manjša, ali pa se v aktivna postavlja vedno nabavna vrednost in se na pasivno stran kot obnovni fond ali s kakim drugim nazivom — terminologija žal nikakor ni enotna — postavi znesek vrednosti obrabe, tako da je po obrabni ali obnovni dobi dosežena nabavna vrednost. Kakšen način je mišljen, iz statotov ni vedno razvidno, pa bi moralo biti. Našel sem pa dva statuta, ki sta predpisavala oboje. To vsaj po knjigovodstveni tehniki ni pravilno, dasi je danes priznano, da delniška družba sme delati tihe rezerve, in da jih v ožgled do sedanjim nestalnim prilikam in načinu obdavčevanja celo mora delati: odpisi se morali biti v zadnjih letih nominalno, po številkah, mnogo večji nego bi bili vstreljali številčni nabavni vrednosti. Naši statuti pogosto tudi naravnost določajo odstotne postavke za vsakeletne odpise, pri zgradbah 2—5%, navadno 5%, pri strojih 8—15%, navadno 10%, često s pristavkom, da se ti odstotki računajo od zadnje bilančne vrednosti. Ta pristavek je lahko jako dvomljive vrednosti. Navadno je sicer rečeno, da so to najmanjši odpisi, dovoljeni so torej večji, toda upravi bi se ne moglo očitati, da krši statut, če se zadovolji z njimi. Nameravano je pri tem, to pač smemo misliti, da naj

so tovarniška zgradba pri 2% odpisu odpise v 50, pri 5% v 20 letih, stroji pri 10% odpisu v 10 letih. Toda če se to računi vedno po zadnji bilančni vrednosti dotičnega predmeta in če se v bilanco postavlja med aktivna vedno vsakokratna prava vrednost, je matematično jasno, da se taka zgradba, tak stroj sploh nikdar ne odpiseta, kajti onih 5%, onih 10% se računji od vedno manjših vsot. Če ostaja v aktivih vedno nabavna vrednost, in se odpisi vrše z večanjem obnovnega fonda, je stvar številčno v redu. Treba torej v statutu stvar urediti točno, nedvomno, in če se naj manjša vrednost na aktivni strani, treba reči, da se odpis računji od nabavne cene. To bo moralo veljati vsaj za zgradbe; pri strojih in drugih za rabo pri obratovanju potrebnih premičninah bi se, ako treba leto za letom nabavljati nove, in sicer že z vsega početka, stvar lahko uredila tudi sama; v normalnih časih bo skupna bilančna vrednost novih in obrabljenih premičnin v posrednih letih precej enaka, 10% torej res 10% od skupne vrednosti. Pri dragih strojih pa, ki naj vztrajajo daljšo vrsto let, bi v statutih neredko določeni način dovedel do tega, da bi bil drag stroj, ko ga po 10 letih treba nadomestiti z novim, odpisan še-le s 70% mesto popolnoma, kajti vrednost materiala je često majhna. Kot posebno naj omenim, iz par statotov, da je za zgradbo in stroje določen izvesten odstotek odpisa, za erozije pa je rečeno, da naj se v bilanco postavi prava vsakokratna vrednost; to pač po-

O pomislekih na napovedi o dohodnini.

(Konec.)

Za presojo oblike in vsebine pomislekov je merodajen § 210. zakona o osebnih davkih. Grajanje pomanjkljivosti pomislekov je v instančnem postopanju po večini brezuspešno, vendar je pa potrebno, ako je treba po izžepanju inštanca vložiti pritožbo na Upravno sodišče, kajti Upravno sodišče bi ugovor proti obliki in vsebini pomislekov, ako se ni uveljavljal že v instančnem postopanju, kratkoma zavrnilo. Upravna sodna presoja obdačb se omejuje izključno na priredbeno postopanje. Zato je važno, da davčni zavezanec morebitne pomanjkljivosti v formalnem oziru graja že v priredbenem postopanju.

Pomisleki morajo vsebovati:

1. navedbe v napovedi, glede katerih se izražajo pomisleki;
2. utemeljitev pomislekov;
3. zahteve in vprašanja na davčnega zavezanca;
4. primeren, najmanj 8 dnevni rok za odgovor.

Ad 1. in 2. Pomisleki morajo biti utemeljeni. Trditev, na primer: »Po tukajšnjih poizvedbah je dohodek preniško napovedan« nikakor ne zadoštuje. Pomisleki se morejo utemeljiti edino s konkretnimi dejstvi, kajti za pomisleke se more smatrati edino predočba dejanskih, konkretnih dejstev. Da je treba pomisleke utemeljiti, dokazuje tudi dejstvo, da velja za davčno priredbo kontradiktorno postopanje, ki predpostavlja za vsako odločbo o dolžnosti zavezanca njegovo zaslisanje. Gotova diskrecija, ki je upravnotehnično upravičljiva, onemogočuje davčnemu zavezanec popolen vpogled v uradne pripomočke, posebno kolikor prihajajo v poštev imena davčnih zaupnikov, ki so o njem izdali neugodne izjave. Davčni zavezanec ima po zakonu pravico, da se mu priobčijo pomisleki s primerno utemeljitvijo, nima pa pravice, da bi zvedel za celotno izjavo zaupnikov in pojasnilnikov. V primeru pa, da se je taka izjava porabila za privedbo, odnosno, ako priredba temelji na taki izjavi, mora davčni izvedenec zvedeti že v priredbenem postopanju za njo, ker bi se sicer kršila kontradiktorno načelo.

Ad 3. Pomisleki se morajo priobčiti točno in razumljivo v obliki, ki omogočava davčnemu zavezanec določen odgovor in dokaz. Seveda se morajo pomisleki tikati samo dejstev, ki so bistvena za priredbo. V tej smeri sličejo pomisleki po § 210. vprašanjem po § 213. zakona o osebnih dav-

kih. Ako davčni zavezanec ne odgovori na vprašanje, ki se tiče odbitka, n. pr. 100 Din za popravilo, davčno oblastvo ne dobi pravice, da bi celoten dohodek ocenilo po uradnih pripomočkih, ampak k večjemu, da grajanega odbitka ne prizna. Večkrat se dogaja, da davčna oblastva utemeljuje pomisleke za ugodno konjunkturo v merodajni dobi. Zoper take pomisleke, ki ne dopuščajo določenega dokazovanja, naj davčni zavezanec že v odgovoru protestira in jih ovzre s predlogom na zaslisanje poklicnih tovarišev pod prisego.

Ad 4. Osemndnevni rok je najkrajši, ki se sme staviti za odgovor tudi na najenostavnejše vprašanje. Iz tega sledi, da mora davčno oblastvo za vprašanja, ki so komplicirana, staviti primerno daljši rok. Pri odgovorih, ki so obsežnejša, naj davčni zavezanec, dasi bi mogli zamudo opraviti, prosijo zaradi prekratko odmerjenega roka za njegovo podaljšanje. Svojo prošnjo naj utemeljujejo z dejstvi, ki onemogočajo ali vsaj otežujejo odgovor v določenem roku. Izraz primeren je razumeti v tem smislu, da je davčnemu zavezanec mogoče na pomisleke v stavljenem roku odgovoriti brez bistvenega motenja njegovih poklicnih dolžnosti.

V splošnem se polaga malo premalo pomena na opravičbo zamude ali nepopolnosti v odgovorih na pomisleke. Oboje se po zakonu more opraviti, kajti zakon izrecno navaja, da nastopijo kontumačne posledice samo, ako davčni zavezanec brez zadostne opravičbe na pomisleke ali sploh ne odgovori, ali pa ne da popolnega odgovora. Komisija mora v vsakem primeru razpravljati o opravičbi in odločiti, če je zadostna. Samo ako smatra, da opravičilo ni zadostno, sme oceniti dohodek po uradnih pripomočkih, odnosno po lastni vednosti.

Seveda opravičbe ne morejo in ne smejo imeti edino namena, da bi se priredba čimdalje odložila, odnosno ne izvršila pravočasno, kajti zakon ščiti samo onega davčnega zavezanca, ki se lojalno trudi, da zadosti svojim dolžnostim. K tem dolžnostim pa spadajo tudi izkazi in zapiski o višini dohodkov. Dandanes se da težko misliti davkoplačevalca, ki nima o svojih prejemkih in izdatkih nikakih zapisov. Po zakonu in po izvršilnih predpisih k zakonu je davčno oblastvo upravičeno zahtevati podroben račun prejemkov in izdatkov od obrtnika, pa tudi od neprotokoliranega

meni, da se za zgradbe in stroje v bilanci postavlja poseben obnovni fond.

Regulativ (§ 50.) ustanavlja glede odobravanja bilance posebno manjšinsko pravico: sklepanje o odobritvi bilance se mora odgoditi, če manjšina, ki zastopa najmanj $\frac{1}{10}$ cele delniške glavnice, graja določene postavke bilance in zahteva odgoditev. Odgoditev, pravi regulativ, velja za tako dolgo, dokler se niso dala potrebna pojasnila o grajanih postavkah. Osnutki statuten te manjšinske pravice s kraja niso vedno imeli, včasih sem pa tudi imel vtis, da si niso prav v svesti, kaj pomeni. Šlo bo v praksi pač čisto za določitev dividende, ki se lahko zdi prevelika, če so aktivna preudorno ocenjena, ali premajhna, če se vidijo pasiva previsoka; izključeno pa ni, da se zahtevajo pojasnila o poedinih postavkah tudi iz drugih razlogov, n. pr. nerazmerna imobilizacija, previsoki nepokriti krediti, visok znesek dubioznih terjatev. Tu gre v bistvu za vprašanje absolutorija, kajti številčno pravilno bilanco bo slednjič treba odobriti, tudi če posamezne postavke zaslužijo grajo, ni pa s tem rečeno, da je upravi podeljena odveza (glej zgoraj). O vprašanju, ali so pojasnila zadostna, sklepa skupščina po večinskem načelu; če se čuti manjšina po tem sklepu prizadeta, pride lahko do izpodbijanja tega sklepa. Ne pomeni pa ta manjšinska pravica, da se mora na vsak način odgoditi skupščina sama. Če je mogoče dobiti potrebna pojasnila še med skupščino — vmes se razprav-

ljajo drugi predmeti dnevnega reda — potem se o pojasnilih lahko sklepa še na isti skupščini.

J. Razdelitev čistega dobička, dividenda.

Zakon določa, da se morajo v pravih določiti načela, po katerih se izračunava in izplačuje dobiček (čl. 209., št. 6); na drugem mestu (čl. 217. trg. zak.) da se ne smejo niti ustanavljati niti izplačevati obresti — izvzemši takozvane gradbene obresti, ki jih pa naši statuti ne poznajo —, nego da se sme razdeliti le ono, kar se po bilanci izkaže kot čisti prebitek, delniški regulativ (§ 52.) dostavlja, da je čisti prebitek le ono, kar preostane po odbitku vseh pasiv in po odbitku potrebnih odpisov. Poslednje nekako kaže na skrite rezerve, ki so nastale vsled previsokih odpisov, seveda pa tudi na preniške odpise; če se v zadnjem primeru izplača dividenda, nastopi solidarna odgovornost članov načelstva.

Naši statuti so v glavnih načelih v skladu s predpisi. Redno tudi navajajo podrobno, kako naj se deli čisti dobiček. Na prvem mestu je povsod dotacija rezervnega sklada, glede vrstnega reda nadaljnjih točk uporabe čistega dobička pa so razlike, ki sem jih omenil že pri tantijemih, navadno prednjači izvestna odstotna dividenda pred tantijemami in nagradami, pogosto tantijema pred dividendo. Če pravijo statuti, da za dotacijo rezervnega sklada dobe delničarji n. pr. 5% dividendo — ta postavka je najbolj

trgeveca; zatiranje, da nima nikakih zapisov, ga nikakor ne more rešiti kontumačnih posledic, odnosno ga opravičiti.

Sodne odločbe.

Prenese li sama izročitev živinskih potnih listov tudi že lastnino živine na kupea?

Tožitelj je imel par volov, ki jih je prignal jeseni 1923 na živinski sejem na prodaj. Najprej se je zglasil pri njem toženec, ki so mu pa voli bili predragi. Takoj za tožencem je potem prišel k njemu neki Koren, ki mu je obljubil zatevati ceno in mu dal par sto nadavka. Dogovorila sta se, da se voli izplačajo in prevzamejo v Z.-jevi gostilni, kamor naj bi jih tožitelj prignal. Tožitelj je res gnil voli naprej na tehtnico, potem pa k dogovorjeni gostilni, kjer bi jih moral Koren prevzeti. Ko pa Koren nekaj ur ni bilo, ga je šel tožitelj iskat in ga našel v neki drugi gostilni, kjer mu je toženec izplačal nekaj denarja. Na potu do Z.-jeve gostilne pa je Koren izginil. Ko ga ni bilo na spregled, je hotel tožitelj gnati voli domov. Tedaj pa je prišel toženec za njim in je zahteval voli, češ, da jih je kupil od Korena. Ker pa mu jih tožitelj ni hotel izročiti, je šel toženec po stražo, ki je voli prevzela in jih izročila tožencu. Ker pa toženec nima nobenega pravnega naslova zase, zahteva tožitelj s tožbo, naj mu toženec voli vrne, ker so še vedno njegova lastnina.

Toženec se brani proti tožbi s tem, da se sklicuje na naredbe deželne vlade za Slovenijo z dne 14. oktobra 1920, Uradni list št. 405, po kateri tvorijo živinski potni listi javno dokazilo o lastnini živine. Tožitelj je bil izročil Korenu, ko je bil Koren kupil voli od njega in mu dal nadavek, oba potna lista. S tem je prešla lastninska pravica volov na Korena. Od Korena je potem v tožnikovi prisotnosti kupil toženec voli in mu je Koren tudi izročil živinska potna lista. Z vednostjo tožnikovo je nato toženec šel k mestnemu tržnemu nadzorstvu, kjer se je prodaja volov in prenos lastnine zabeležil na zadnjo stran obeh živinskih potnih listov. S tem, da je tožitelj kot lastnik volov Korenu izročil pravne listine, je toženec smel smatrati Korena za upravičenega lastnika volov in se je vsekakor nahajal vsaj v dobri veri, da kupuje voli od pravega lastnika; najmanj pa se mora smatrati, da je tožnik s tem Korenu voli zaupal, pa je toženec v svoji dobri veri zaščiteno vsaj v zmislu § 367 o. d. z.

Pravdno sodišče je ugodilo tožbe-

nemu zahtevku. Ugotovljeno je, da tožitelj volov Korenu ni še izročil. Res se je Koren pogodil za voli po zahtevani ceni, dal nekaj nadavka in sprejel živinska potna lista, a v posest volov ni prišel. Posest volov je marveč obdržal tožitelj, dokler mu jih toženec siloma, t. j. s pomočjo varnostne straže ni odvzel, ki mu je pa voli po odredbi političnega oblastva le izročila v hrambo do sodne odločitve. Koren torej radi nedostajajoče prodaje (tradicije) ni mogel postati lastnik volov in torej tudi na toženca ni mogel lastnine prenesti. Nevzdržno je toženčevo naziranje, da je postal Koren lastnik volov s prenosom živinskih potnih listov. Res določa § 1. zgoraj navedene naredbe deželne vlade za Slovenijo, da so živinski potni listi javno dokazilo o lastnini živine, za katero so izdani, dalje o njenem izvoru in zdravem stanju. Ta določba pa nikakor ne rešuje vprašanja lastninske pravice, ampak daje imetniku potnih listov samo legitimacijo za prodajo živine pri politični kontroli živinskega prometa. Ta javna listina je sicer dokazilo, a ne tvori še dokaza o lastnini živine in s prenosom živinskih potnih listov lastnina živine še ni pridobljena. Prenos živinskih potnih listov pa tudi ne more nadomestovati dejanske izročitve blaga, ki je edini možni način pridobitve lastnine pri živini po §§ 425. in 426. o. d. z. Sklicevanje na § 427. o. d. z. ni umestno, ker je prodaja po znamenjih dopustna samo pri predmetih, ki zaradi svojega svojstva dejanske izročitve ne dopuščajo. Istotako toženec tudi s svojim pozivom na § 367. o. d. z. ne more uspeti, ker voli Korenu niso bili zaupani. To zakonito določilo bi veljalo, če bi bil tožitelj Korenu voli že izročil in bi bil potem Koren vole tožencu predal. Brez izročitve pa je uporaba § 367. o. d. z. izključena. Po vsem tem je torej tožitelj ostal lastnik volov.

Prizivno sodišče je toženčev priziv zavrnilo. — Po določbah §§ 423. do 426. o. d. z. se morejo premakljive stvari, ki že imajo lastnika, pridobiti na podstavi veljavnega pravnega naslova le s telesno predajo iz rok v roke in je po § 427. o. d. z. predaja po znamenjih dopustna le glede takih premakljivih stvari, ki po svoji lastnosti telesne predaje ne pripuščajo. Pač ni treba posebej poudarjati, da spadata sporna vola med stvari, ki je njih telesna predaja iz rok v roke po § 426. o. d. z. možna, a tudi pravno edino dopustna. Vsa prizivna izvajanja, ki se opirajo na trditev, da je tožnik voli simbolično izročil, t. j. z izročitvijo živinskih potnih listov, so potemtakem pravno zgrešena.

Stoji namreč, da tožitelj volov ni izročil ne Korenu, ne tožencu, marveč ostal v njih posesti do odredbe policijskega oblastva, ki pa njegov ukrep nima pravnega vpliva na pravno razmerje glede lastnine spornih volov, ker je toženec vola odvzel proti tožnikovi volji in siloma. Nepravilno je tudi toženčevo naziranje, da je prišel Koren v posest volov in da sta mu bila zaupana s tem, da ju je dal tožnik vpriči njega stehitati, ko je pa po gornjih ugotovitvah tožnik še vedno ostal v posesti volov in je tehtanje pač le imelo namen, da se ugotovi teža in s tem posredno kupnina za voli. Da pa izročitev živinskega potnega lista še ne ustvarja pridobitve lastninske pravice, je že prva sodba pravilno obrazložila. Glede na prizivna izvajanja je treba pripomniti le še to, da so za pridobitev lastnine odločilna in merodajna zgolj le določbe občega državlanskega zakonika, ki se mora sodišče nanje ozirati in ki so navzlic pozvani naredbi deželne vlade ostale in so še vedno v polni veljavi. Po vsem tem je torej tožnik ostal lastnik volov in jih sme zahtevati nazaj od toženca, ki jih ima v svoji oblasti (§ 369. o. d. z.).

Toženčevo revizijo je revizijsko sodišče zavrnilo. — Ni niti potreba raziskavati, da-li se more par volov izročiti iz roke v roko in da-li je živinski potni list listina, kakor jih omenja § 427. o. d. z. Kajti ti vprašnji bi bilo treba rešiti šele, ko bi bilo ugotovljeno, da je tožitelj imel voljo s Korenom sklenjeno kupno pogodbo izpolniti že

„ADRIA“
prašek za pecivo
in vanilin sladkor
priznana najboljši!

Odklanjajte slične a manjvredne izdelke!

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

s tem, da mu vola pred plačilom kupnine izroči z vročitvijo živinskih potnih listov. V tem pogledu sta pa spodnji stopnji ugotovili, da tožitelj ni imel volje, da s predajo potnih listov izroči Korenu voli, marveč da je ostal v posesti volov vse dotlej, dokler mu jih toženec ni odvzel s silo, s pomočjo varnostne straže. Ko pa gre za posredno (derivatno) pridobitev lastnine, je treba za dosego tega namena poleg naslova po § 425. o. d. z. tudi pravne predaje in prevzema. Pogodnika morata imeti voljo, da izročita, oziroma prevzameta reč v svrhu pridobitve lastnine. Ko te volje tožitelj ob izročitvi potnih listov ni imel, ni na Korena prešla niti posest, niti lastnina volov, dasi bi tožiteljevo dejanje na zunaj ustrezalo predpisu § 427. o. d. z. Revizija torej neoporečno očita sodbi, da je stvar napačno presodila.

R. St.

Razdelitev sveta na novi podlagi.

I. Marcosson je eden najboljših ameriških gospodarskih politikov. Bil je v evropskih glavnih mestih, gledal je z odprtimi očmi in pravi:

»Do pravega miru v Evropi bo prišlo šele tedaj, ko bodo države v industrijski produkciji sodelovale. Noben činitelj v evropskem gospodarskem življenju ni sedaj tako važen kakor porast francosko-nemškega gospodarskega sporazuma. Prišlo je do dogovora glede kalija in temu dogovoru bo sledil sporazum glede jekla. Nastaja velikanski kontinentalni jekleni trust. Bližnja bodočnost bo spojila morda francosko in nemško kemično industrijo. Združeni bosta obstali, ločeni bosta padli. V teh dogodkih vidimo konkretni dokaz, da postaja Evropa spet pametna.

Zgled nemških in francoskih tovarnarjev jekla je tipičen. Hočeš nočeš morajo skupaj korakati, sicer se obema skupinama slabo godi. Koks, ki je za francosko jekleno produkcijo neohodno potreben, leži v Poruhrju, rude, ki jih Nemčija potrebuje, so pa v Lotaringiji. Torej ali kooperacija ali samomor. Še prej so se pa pomislili glede kalija, kar še prav posebno nas Amerikance zanima; mi smo največji konsumenti kalija in ga kupimo letno za več kot 10 milijonov dolarjev; združitev producentov kalija zadene prav vsako ameriško kmečko hišo. Pred vojsko je imela Nemčija praktičen monopol v kaliju, tam se je razvil kalijev sindikat. Po vojski je zgubila Nemčija Alzacijo in s tem tudi gospodarstvo nad kalijem. Komplikacije so bile neposredna posledica, prvič se je pojavila konkurenca na svetovnem trgu. Že leta 1923 so se bližali Nemci Francozom, da bi dobili kakršnokoli obliko skupnega delovanja. Čas pa takrat ni bil ugoden, ker so Francozi zasedli Poruhrje. Slednjič je bila pa potreba le večja kot sovraštvo in prišlo je do prve konference, na nevtralnih tleh, v Baselu. Do sporazuma je prišlo že zato bolj hitro, ker so zainteresirani v obeh deželah dobro organizirani; za posvetovalno mizo je sedelo le par mož, ki so zastopali prav vse interese. Tri konference so se razšle brez uspeha, ker so ponujali Nemci Francozom samo 15 odstotno udeležbo na svetovnem trgu, sorazmerno produkciji. Leta 1924 so pa v avgustu dosegli prvi sporazum glede kooperacije in so si razdelili ameriški trg v razmerju 63% Nemčija in 37% Francija. To podlago so vzeli po prodajnih številkah leta 1923. Na ta način je prišlo, kar se tiče Zedinjenih držav, spet do predvojnega monopola. Dne 7. maja 1925 so v Parizu sklenili novo pogodbo, zaenkrat do maja 1926; od tedaj naprej bo pogodba permanentna. Glede Amerike je ostala kvota ista, ostali svet so si pa razdelili v razmerju 70% Nemčija in 30% Francija. Torej popolna gospodarska razdelitev sveta na novi podlagi. Francija bo seveda zalagala tiste dežele, ki so ji vozarinsko najbolj prikladne, Italijo, Belgijo itd., Nemčija pa Holandijo, Poljsko in Skandinavijo.

Generalni ravnatelj nemškega kalijevskega sindikata, Diehn, je rekel Marcossonu: »Zdi se mi, da je ta pogodba res korak naprej do evropskega miru. Nemčija hoče s Francijo gospodarsko sodelovati in sem prepričan, da pomeni kalijev dogovor precedenčni slučaj za vse druge industrije, zlasti pa za železo in jeklo. Kar se tiče cene, je ne bomo radikalno zvišali in si ne bomo pokvarili enega naših redkih virov blagostanja. Mi nimamo zlata in srebra, mi imamo samo kalij in premog. Moje mnenje je, da je v gospodarsko korist Evropi najbolj, če se doseže povsod tak sporazum, kakor smo ga dosegli mi s kalijevim dogovorom. Angleži se s kontinentalne solidarnosti bojijo; njih strah ni utemeljen, saj nastopijo tudi oni sami lahko isto pot. Tako se bomo drug drugega spopolnjevali.«

Trgovina.

Trgovska pogajanja z Avstrijo. — V ministrstvu zunanjih del je imela naša delegacija za trgovska pogajanja z Anglijo dne 1. marca t. l. sejo, na kateri se je obravnaval in sklenil odgovor naše delegacije Angliji. Skupna seja naše in angleške delegacije se je vršila preteklega tedna. Na tej seji so naši delegati izročili angleškemu zastopniku na seji dne 1. marca t. l. sklenjeni odgovor. S tem je prvi del pogajanj končan. Dokončna pogajanja se bodo nadaljevala v mesecu juniju t. l. v Londonu.

Manufaktursti v Beogradu in zakon o pobijanju draginje. — Cene v manufakturni stroki danes iz daleka niso več tako ugodne, nego so bile v pretekli dobi. Vsled splošne zakasnitve sezone v letošnjem letu, težko pri izterjevanju računov in dragih kreditov je prišlo tako daleč, da danes v Beogradu prodajajo mnogi manufaktursti svoje blago po lastni ceni, nekateri gredo pa celo nižje, ker je konkurenca v manufakturni stroki na tržišču skrajno občutna. Zasluge, kateri se doseže pri prodaji postranskih predmetov, je tako nizek, da se ne more pričakovati, da bi se mogel še nadalje znižati. Zaradi tega izražajo beograjski manufaktursti v svojem stanovskem glasilu začudenje, da se more pri takem položaju na manufakturnem trgu in v trgovini sploh minister za socialno politiko baviti z namero, da predloži zakonski predlog o pobijanju draginje.

Sejm za kožuho v Ljubljani dne 19. marca. II. letošnja aukcija za kože se vrši dne 19. marca. Kože sprejema urad Ljubljanskega velesejma do 16. marca. Blago se zamore poslati po železnici, pošti ali vročiti osebno. Po 16. mareu se ne sprejema blago več. Detajlna prodaja na sejmišču je prepovedana. Informacije daje urad Ljubljanskega velesejma, oddelek Divja koža.

Zastopnik za tvornico šivalnih strojev. Češkoslovaška tovarna šivalnih strojev odda zastopstvo svojih proizvodov za Slovenijo agilnemu zastopniku omenjene stroke. Za naslov se je obrniti na konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani, Breg št. 8.

Promet na borzi v Novem Sadu leta 1925. — V l. 1925 je znašal promet na novosaški borzi 235.000 vagonov blaga, od tega 17.097 vagonov koruze, 4582 vagonov pšenice in 962 vagonov moke. Ostali vagoni se razdele na različne poljedelske pridelke. Promet v l. 1925 je bil za 1540 vagonov večji nego v prejšnjem letu.

Konkurzi in poravnave v Avstriji. — V Avstriji se je v mesecu februarju t. l. priglasilo 33 konkurzov in 232 sodnih poravnav.

Konkurzi in insolvenca na Češkoslovaškem. — V mesecu februarju t. l. je bilo na Češkoslovaškem priglasenih 79 (v januarju 106) poravnav in 19 (9) konkurzov.

Ameriški indeks za veletrgovino. — Po uradnih podatkih je izkazoval v četrtm tednu meseca februarja t. l. 156'6 (prejšnji teden 158'6) točk. Povprečna indeksna številka v mesecu februarju t. l. je znašala 158'6 (v januarju 159'1).

Kupčijska stagnacija na Angleškem. — Na Angleškem je nastopila v industriji občutna stagnacija. Angleški indu-

striji strojne stroke so sklenili, da s 13. marcem t. l. odpustijo vse delavstvo.

Poravnalno postopanje na Ogrskem. — Dne 5. marca t. l. je stopila na Ogrskem v veljavo naredba, ki uvaja obveznost sprejema prisilne poravnave. Ako odebite poravnavo upniki, ki zastopajo 75% terjatev, jo morajo tudi ostali upniki obvezno sprejeti.

Izboljšanje avstrijske trgovske bilance. — Deficit avstrijske trgovske bilance, ki je znašal v l. 1924 1081 milijonov zlatih kron, se je v l. 1925 znižal na 649 milijonov zlatih kron ali na 935 milijonov šilingov. Vrednost uvoza se je v l. 1925 zmanjšala za približno 20%, dočim je ostala vrednost izvoza na približno isti višini, pač pa se je količina izvoza povečala za 27%.

Industrija.

Rekordni obrat v tržaških ladjedelnicah. Tržaški ladjedelnici Cantieri Navale Triestino v Tržiču in Stabilimento Tecnico pri Sv. Andreju delata že dalj časa s polno paro. Tržaška ladjegradbeni industrija producira v zadnjem času več kakor vse druge ladjedelnice stare Italije. Poleg vojnih ladij in aeroplanov so v delu zlasti motorne ladje, tako tovrne kakor potniške; celo Genova jih v Trstu naročuje. V delu je bilo v prvem četrtletju lanskega leta 160.000 ton, v drugem 198.000, v tretjem 182.000, v četrtm 165.000 ton. V morje so spustili v prvem četrtletju 14.000 ton, nato 40.000, 14.000 in 41.000. Te dni je naročil celo brazilski Lloyd Nacional štiri potniške ladje pri Cantieri Navale.

Razvoj državne industrije na Ruskem. — V celokupni državni industriji na Ruskem je bilo koncem l. 1925 zaposlenih 1.612.000 (koncem l. 1924 1.380.000) delavcev. Izkupek 29 državnih trustov se je dvignil tekom l. 1925 od 1658 na 2448 milijonov rubljev.

Denarstvo.

Jugoslovanske železniške anuitete. — Avstrijski družbi državnih železnic je priznala leta 1923 reparacijska komisija letno anuiteto 5 in pol milijona francoskih frankov, tekočo od leta 1919 naprej. Po ključu se anuiteta razdeli na Avstrijo, Češkoslovaško, Ogrsko, Rumunijo in Jugoslavijo; Rumunija bi morala vrhu tega plačati še odškodnino za neko drugo železnico. Jugoslavija in Rumunija pa doslej še nista nič plačali, in je šele v zadnjem času prišlo do dogovora, ki ga bodo morale potrditi še dotične vlade. Priznana je odločba reparacijske komisije, in bo plačevala Rumunija odslej okoli 318.000 francoskih frankov, Jugoslavija pa 85.000. Poleg tega bosta odplačali v primernih obrokih tudi še od leta 1919. zaostali znesek.

Donava. Rumunski ministrski svet se je posvetoval o najetju posojila za vzdrževanje železnih vrat, o pospeševanju plošbe po Donavi itd. Vsa ta vprašanja je dala Zveza narodov na dnevni program konference mednarodne plenarne komisije.

Obtok bankovcev srednjeevropskih emisijskih bank. — Po stanju koncem meseca februarja t. l. so imele emisijske banke v Srednji Evropi v obtoku bankovcev: v Avstriji za 812 milj. šilingov, v Nemčiji za 2317 milj. državnih mark, na Češkoslovaškem za 7074 milj. kron, na Ogrskem za 394 milj. pengov, 1 peng = 12.500 K), na Poljskem za 350 milj. zlotov, v naši državi pa za 5643 milj. dinarjev.

Rusija išče stika z Evropo. Buhanan, ruski ljudski komisar za finance, bo menda zasledoval politiko gospodarskega zblizanja z Zahodno Evropo. On je za to, da se pripustijo v Rusiji tudi inozemski bančni zavodi in da se finančni sistem sovjetskih držav kar moč nasloni na onega v Zahodni Evropi. Zato bo po toval po Zahodni Evropi, da se seznanijo s tamošnjim finančnim ustrojem. Džerdžinski mu gre na roko in je na nekem važnem zborovanju nasvetoval, naj se državna banka popolnoma reorganizira in naj se njen delokrog izdatno razširi.

Obrestna mera v Nemčiji. — Državna banka je z dnem 26. februarja t. l. znižala obrestno mero za lombardna posojila od 10% na 9%. Sočasno se je zvišala za zastavo vrednostnih papirjev iz mera od 66% na 75% kurzne vrednosti.

Iz naših organizacij.

Pomočniški zbor Gremija trgovcev v Ljubljani sklicuje svoj redni letni občni zbor za petek, dne 12. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer v prostorih Gremija trgovcev v Ljubljani (palača Ljubljanske kreditne banke, vhod iz Aleksandrove ceste nasproti kino Ideal). Dnevni red je običajen, izven tega se voli novega načelnika in 2 podnačelnika. — Odbor.

Gremij trgovcev v Ljubljani. Gremij trgovcev objavlja sledeče: V zadnjem času prejemajo številni trgovci od tukajšnje carinarnice pozive za naknadno doplačilo carine za blago, katero je bilo zacarinjeno že pred nekaj meseci. Ker je nastalo med trgovstvom radi tega silno ogorčenje, namerava Gremij tozadevno pokreniti posebno akcijo, da se ta praksa ukine, vsled česar se naprošajo vsi oni člani, kateri so prejeli poziv na naknadno doplačilo carine, da to javijo nemudoma Gremiju. — Načelnik.

Carina.

Zvišanje carine na Francoskem. — Francoski zbornici je vlada predložila zakonski načrt, s katerim se vsi postavki carinske tarife, izvenzemski za papir in celulozo, zvišajo za 30%.

Davki in takse.

Davčna obremenitev privatnih nameščenec. — Centrala industrijskih korporacij je v izvršitvi sklepa zadnjega zbora naslovila na ministrstvo financ predstavko, v kateri prosi, da se izenačijo davčna bremena privatnih nameščenec z davčno obremenitvijo državnih nameščenec.

Donos državne trošarine v času od 1. aprila do 31. decembra 1925. — V navedenem času je naša država pobrala na trošarini za posamezne trošarinske predmete sledeče zneske: za sladkor 291 (v istem času l. 1924 289) milj. Din, za kavo 28'4 (28'5), za cikorijo 1'8 (8), za riž 3'8 (4'07), za pivo 35'5 (35'6), za fina vina 0'6 (0'78), za navadna vina 27'1 (38'2), za izvlečke brez alkohola 0'11 (0'17), za izvlečke z alkoholom 0'24 (—), za liker, rum in konjak 1'5 (4'05), za sveče 0'56 (0'51), za električne žarnice 7'08 (6'18), za svetilni plin 0'64 (0'77), za karbid 2'2 (2'3), za kresila 0'97 (0'60), za alkohol 122'7 (81'27), za žganje 21'8 (11'09), za kisovo kislino 2'2 (2'6) in za bencin 41'2 (31'78) milj. Din. V navedeni dobi leta 1925 je znašal donos trošarine približno 50 milj. Din več nego v isti dobi l. 1924, kar je povzročil višji donos trošarine na alkohol, žganje in bencin. Celotni donos je za 139 milj. Din višji, nego ga je finančna uprava pričakovala po državnem proračunu.

Promet.

Lokalne železnice. — Prometno ministrstvo se v zadnjem času intenzivno bavi z vprašanjem prevzema lokalnih železnic v državno upravo in last. Država prevzame lokalne železnice še tekom tekočega leta. Ob tej priliki se tarifi lokalnih železnic izenačijo s tarifi državnih železnic. Za ureditev vprašanja delov lokalnih železnic je postavljen poseben odbor ministrov, ki bo v kratkem dovršil svoje delo. Ta odbor se prične po svojih pooblaščenih v kratkem pogajati z lastniki lokalnih železnic radi končnega sporazuma.

Še nekaj o tarifnem odboru. — Ugledna beograjska gospodarska revija »Privredni Pregled« se bavi z odgovitvijo zasedanja tarifnega odbora in izraža svojo nezadovoljnost s sledečo notico: Zanimivo je, kako hitro so poslali mero-dajni krogi tarifni odbor domov. Člani so se sestali, sejo je otvoril prometni minister, vsak član je nekaj povedal, odbor se je porazdelil na sekcije in ambiciozni člani so se pripravljali na diskusijo, ker so pričakovali, da se prične delo po sekcijah. Toda kaj se je zgodilo? Pomočnik prometnega ministrstva se je gospodom najlepše zahvalil za trud in za lepe govore, segel vsem po vrsti najpristržnejše v roko in jim obljubil, da jih v kratkem zopet pozove.

RAZNO.

Pogozdovanje. — Generalna direkcija šum je pozvala vsa gozdarska oblastva, da ji poročajo, kolike površine je treba v njihovem področju še pogozditi in ji stavijo svoje predloge. Generalna direkcija šum namerava izdelati generalni načrt za pogozdovanje v naši državi in vstaviti za pogozdovanje primeren znesek že v proračun za l. 1926/1927.

VII. Mednarodni velesejem v Bruxelles se vrši od 7. do 21. aprila 1926. Ta gospodarska prireditelj je zrcalo močno razvite belgijske industrije. Informacije in sejmske legitimacije so na razpolago pri tukajšnjem belgijskem konzulatu.

Indeksne številke londonskega »Economista«:

Konec julija 1914 (pred vojsko):	
Cerealije in meso	579
Druga živila	352
Tekstilije	616½
Mineralije	464½
Druge surovine (predivo, les, petrolej)	553
Skupaj	2565

Maksimum 1920:	
Cerealije in meso	1508
Druga živila	914
Tekstilije	2974½
Mineralije	1246
Druge surovine (predivo, les, petrolej)	1709½
Skupaj	8352

Konec novembra 1925:	
Cerealije in meso	918½
Druga živila	704½
Tekstilije	1174½
Mineralije	737½
Druge surovine (predivo, les, petrolej)	787
Skupaj	4322

Konec decembra 1925:	
Cerealije in meso	936½
Druga živila	679
Tekstilije	1120
Mineralije	733
Druge surovine (predivo, les, petrolej)	782½
Skupaj	4251

Konec januarja 1926:	
Cerealije in meso	892½
Druga živila	694½
Tekstilije	1117
Mineralije	726½
Druge surovine (predivo, les, petrolej)	758½
Skupaj	4189

Konec februarja 1926:	
Cerealije in meso	844
Druga živila	699
Tekstilije	1058
Mineralije	736
Druge surovine (predivo, les, petrolej)	762
Skupaj	4139

Zadnjič smo priobčili tudi splošne svetovne indeksne številke v veletrgovini. Videli smo lanski december s številko 150,9; letošnji januar je za eno enoto nižji, 149,9. Navedemo indeksne številke za nekatere važnejše države v januarju: Amerika 156, Anglija 163,3, Nemčija 138, Francija 119,5, Švica 155,2, Čehoslovaška 141,4. Cena pšenice in koruze je šla v januarju v Ameriki nazaj, poskočila je pa cena slanice. Če preračunimo cene »Economista« na bazi 100 za leto 1914, pride za januar natančno ista številka, 163,3, kot jo ima nemška statistika. V splošnem vidimo, da ležejo cene navzdol, a zelo počasi.

Brezposelnost v Nemčiji. — Število brezposelnih oseb, ki dobivajo državno podporo, se je do dne 15. februarja dvignilo na 2.059.000 napram 2.031.000 dne 1. februarja. Od tega števila odpade na ženske 285.000 (257.000).

Draginski indeks na Ogrskem se je tekom meseca februarja t. l. znižal od 17.658 na 17.509 točk.

Indeksne številke v Nemčiji. — Po cenah v Frankfurtu je izkazovala indeksna številka koncem meseca februarja t. l. 138,73 točk napram 140,69 točkam koncem meseca januarja t. l. Pocenile so se najbolj tekstilije in usnje (na 159,10) in živila ter okrepčila (na 134,20).

Soja - kultura. Soja je bobu podobna rastlina, ki obrodi tudi sličen sad. Po največjih poročilih iz Harbina se je pravkar našel način iz sojinega sadu napraviti moko, ki je navadni pšenični moki popolnoma enakovredna. Sicer so že delj časa iz sojinega boba izdelovali kruh za revnejše prebivalstvo, vendar do veljave polnovrednega nadomestila za moko sojin bob, vsled neprijetnega okusa ni prišel. Soja vsebuje v zrnih precej olja, kar je doslej cmejevalo užitnost njenih izmetkov. Po trditvi ruskih kemikov pa se jim je sedaj posrečilo oljate snovi iz moke popolnoma izločiti. Po njihovih poročilih bi pomnila ta iznajdba dalekosežno gospodarsko pridobitev. Sojin bob je mnogo cenejši nego pšenica, kar bi sigurno izdatno uplivalo na splošni žitni trg. Mandžurija je v pretežnem obsegu še neobdelana ter ima sijajne pogoje za kulturo soje. Tem pokrajinam obetajo nasadi s sojo nepričakovan gospodarski napredek, ker posega kultura te rastline tudi v druge panoge industrije. Iz sojinega boba se da izcediti mleko, ki je boljše in tečnejše kakor kravje ter je seveda mnogo pripravnije za mlečne konzerve. Oljati izvleček iz sojine moke pa je podoben petroleju. Splošno se je soja izkoriščala do sedaj samo za pridelovanje lakov, barv in mila. Bodočnost pa bo nemara prisodila tej rastlini po zaslugi moderne tehnike prav važno vlogo v svetovnem gospodarstvu živil. Znanstveni poskusi so ugotovili, da vegetira soja pod vsakim podnebjem, ne zahteva posebne nege ter obrodi tudi na skromno obdelani zemlji prav zadovoljivo. — K. Tiefengruber.

Državna borza dela v Mariboru. Od 28. februarja do 6. marca je bilo pri tej borzi prijavljenih 135 prostih mest, 169 oseb je iskalo službe, v 78 slučajih je borza posredovala uspešno in 19 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 6. marca pa je bilo 1148 prostih mest prijavljenih, 1566 oseb je iskalo službe, v 637 slučajih je borza posredovala uspešno in 103 osebe so odpotovale.

Deruluft. Tako se imenuje okrajšano družba »Deutsch - Russische - Luftverkehrsgesellschaft«. Sedaj je dosegla milijanski zračni prometni kilometer in je ob tej priliki izdala posebno knjigo. Uvidevši veliko važnost zračnega prometa je družba leta 1922 otvorila s Fokkerjevimi aeroplani promet na 1200 km dolgi progi Königsberg - Moskva. V prihodnjih letih so promet v vsakem oziru izpopolnili, so ga zgostili in priskrbeli primerno zvezo z drugimi progami. Tudi aparate so neprestano izpopolnjevali in jih imeli vedno na višku. Par števil naj napišemo, da vidimo važnost zračne pro-

metne črte Königsberg - Moskva: lani so prepeljali aeroplani 1800 potnikov, 5500 kilogramov pošte in 60.000 kg tovara. Skupno z nemškim Aero-Lloydom bo »Deruluft« zveza tako uredila, da bo trajala vožnja iz Berlina v Moskvo samo 15 ur! Doslej je trajala 22 ur, vožnja po železnici pa 72 ur. Sedaj se pogaja družba za podaljšanje koncesije, ki konča z letošnjo poletno sezijo.

Premogovni prah kot kurivo. — Zadnja leta so poskusi za izkoriščanje prahu od premoga za kurivo prav uspešno napredovali. Da se ogromna količina premogovnega zdroba koristno uporabi, so se lotili znanstveniki resnih študij in strokovnih eksperimentov. Na Angleškem se je v pretečenem letu porabilo 25 milijonov ton premogovega prahu. Osobito se je to kurivo uporabljalo v londonskih elektrarnah in v birminghamski industriji. Posebna prednost te kurilne snovi je lahko prevažanje, ki se opravlja po podzemeljskih cevih tudi na velike daljave. Jako zanimiva je tozadevna naprava mesta Birmingham za kurilno preskrbo tamonjske električne centrale. Belgija ima sedaj obširne naprave, v katerih se sicer nerabljivi premog zmleje ter kot prah izkorišča. Poskusi, nadomestiti kosovni premog na ladjah s prahom, so se prav dobro obnesli, treba mu je samo primesati nekaj gorljivih tekočin. — K. Tiefengruber.

Ljubljanska borza.

Sreda, 10. marca 1926.

Vrednote: Investicijska posojila iz l. 1921 den. 76, bl. 78; loterijska državna renta za vojno škodo den. 279, bl. 281; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 200, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 965, bl. 970; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 352, bl. 360; Združene papirnice Vevče, Goricanje in Medvode d. d., Ljubljana den. 110; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 80, bl. 90; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 115, bl. 120.

Blago: Brstovi plohi, neobrobli, la, od 80 do 130 cm debeline, od 25 cm širine naprej, od 3 m dolžine naprej, feo meja, 1 vag. den. 1100, bl. 1150, zaklj. 1136; borovi plohi, la, 48 mm debeline, 14 in 15 cm širine, feo meja, 3 vag. den. 650, bl. 700, zaklj. 680; hrastovi bouds, la, 34, 41, 54, 60, 70, 80 mm, od 3 m naprej, feo Sušak bl. 1650; brzojavni drogovi, smreka, jelka ali bor, od 8—11 m, feo meja den. 300; trami 3/3 in 3/4, 4, 5 in 6 m, feo meja, 2 vag. den. 380, bl. 380, zaklj. 380. — **Premog:** Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Škofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500; kockovec, za 1 tono bl. 450; orehovec, za 1 tono bl. 400; zdrob, za 1 tono bl. 350. Kal. ca 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono bl. 260; kockovec 35/60 mm, za 1 tono bl. 240; orehovec 20/35 mm, za 1 tono bl. 210; zdrob 10/20 mm, za 1 tono bl. 190. Kal. ca 3500, feo vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono bl. 170; kockovec 100 mm, za 1 tono bl. 150; orehovec 50 mm, za 1 tono bl. 140; zdrob, za 1 tono bl. 130; rovi, za 1 tono bl. 120. — **Žito in poljski pridelki:** koruza, času primerno suha, feo vag. dolensko postaja, gar. zdravo prispetje, 1 vag. den. 147, bl. 147, zaklj. 147; koruza, času primerno suha, par. Sid bl. 112,50; koruza inzulanka, feo vag. medjimurska postaja bl. 150; ko-

ruza, času primerno suha, maj, junij, julij sukcesivno, feo Postojna tranz., 5 vag. den. 160, bl. 160, zaklj. 160.

TRŽNA POROČILA.

Riž v Trstu. — Cene riža stalno naraščajo. Inozemstvo ne nareča več v tako obilni meri kakor prej in na tukajšnjem trgu je blaga v izobilju. Radi pomanjkanja zaključkov so naslednje cene le informativnega značaja: glisirani extra (italijanski) L 245—250, isti št. 2 235 do 240, isti št. 3 230—235, Carolina 325 do 395, Burma št. 2 L 195—205 franco skladišče Trst.

Kava in sladkor na tržaškem trgu. — Kakor vsa znamenja kažejo, se je brazilski vladi posrečilo valorizirati cene kave. To nam kaže tudi dejstvo, da termenske cene zadnjega tedna niso bile podvržene tako divjim oscilacijam kakor v prejšnjih tednih. Cene gotovega blaga so napram prejšnjemu tednu popolnoma neizpremenjene. Istotako so estale cene sladkorja pri L 640—650 za metrski stot neizpremenjene.

Zitne cene na dunajski borzi. — Cene na ameriških berzah so se znižale, ker se splošno pričakuje, da bo letošnja letina ugodna in da Evropa ne bo rabila letos toliko ameriškega žita, nego ga je do sedaj. Ta padec cen je vplival tudi na cene v Evropi. Tako izkazuje dunajska prduktna borza za 7. marc t. l. sledeče cene v šilingih za 100 kg: pšenica domača 40—40,50, ogrska 43—46, rž 25 do 25,50, ogrski 25,25—25,75, ječmen domač 31,35, slovaški 35—37, koruza 20,25—21,25, cves domač 27,50—28,50, ogrski 28—29. — Cene za veletrgovino z moko pšenična moka ničlarca domača 74—78, ogrska 73,50—77, moka za kuho, domača 66—68, krušna moka 42—47, krmilna moka 25—26, ržena moka prima 42—44, otrobi 15,50—15,75.

DOBAVA, PRODAJA.

Direkcija pomorskega saobračaja v Splitu obvešča zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se bo licitacija glede dobave 130 komadov dežnih plaščev, ki je bila prvotno razpisana za dan 7. marca t. l., vršila 27. marca t. l.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. marca t. l. ponudbe za dobavo 160 komadov temeljnih obrobov, za dobavo 30 komadov parnih razvodnikov, za dobavo raznih barv, za dobavo specialnega orodja, za dobavo potrebščin za litografijo; do 20. marca t. l. za dobavo 100 m² borovih plohov ter za dobavo 2 garnitur elementarnih pregrevalnih cevi. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 13. marca t. l. ponudbe za dobavo 1 gonilnega jermena. — Dne 20. marca t. l. se vrši pri glavnem sanitetnem slagališču v Zemu-nu ofertalna licitacija glede dobave 5000 komadov lanenih slamnjač. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Spomladanski

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI

21. do 28. marca 1926.

Središče srednjeevropske trgovine in industrije. Najugodnejša prilika za nakup priznanih čehoslovaških industrijskih izdelkov.

50% znižana vožnja na čehoslovaških in jugoslovanskih železnicah. Na avstrijskih železnicah velja za brzovlake vozovnica osebnega vlaka.

BREZPLAČEN VIZUM za potovanje na Čehoslovaško.

Pojasnila in legitimacije daje:

Aloma Company, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 2 in Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg.

Naročajte in širite TRGOVSKI LIST!

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

prporočila

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO

KJE SE KUPI?

Le pri trdku

Josip Petelinc

Ljubljana

Blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši kavalni stroj za rodbinske ali obrtne rabo, svetovno znanih znamk. Grabner - Adler - Phonix. Izluzna posamezne dele za stroje in kose, igle, olje, jermena, pnevmatike. Ponj o vezanju na stroj brezplačno! — Vojluzna garancija! Na veliko! Na malo!

TISKARNA „MERKUR“

Trg. - ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 552

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

Tiska časopise, knjige, posetnice, brošure, letake, cenike, pravila itd. itd.

Lastna knjigo-veznica

Galanterija! ter modno blago, plenina, nogavice, sukanec, vezanine, gube modne biserne in druge, palice, nahrbtniki, nože, jedilne orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika Na veliko! ob vodi. Na malo!